

Wiad. entomol.	30 (4): 205-210	Poznań 2011
----------------	-----------------	-------------

Nowe stanowiska interesujących gatunków chrząszczy (Coleoptera) na Pojezierzu Mazurskim

New localities of interesting beetles (Coleoptera) in the Mazurian Lakeland

Dawid MARCZAK¹, Robert LASECKI²

¹ Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie, Wydział Ekologii, ul. Wawelska 14,
02-061 Warszawa; e-mail: dawid.marczak@gmail.com

² ul. Czarnoleska 20a/1, 05-230 Kobyłka; e-mail: petrel@o2.pl

ABSTRACT: New faunistic records concerning 18 species of rare and interesting beetles (Coleoptera: Eucinetidae, Buprestidae, Dermestidae, Nitidulidae, Silvanidae, Endomychidae, Coccinellidae, Zopheridae, Oedemeridae, Chrysomelidae) in the Mazurian Lakeland are given. During investigations 3 new species for the Mazurian Lakeland were found.

KEY WORDS: Coleoptera, new records, faunistic, the Mazurian Lakeland.

Pojezierze Mazurskie jest jednym z najsłabiej zbadanych faunistycznie rejonów Polski. Informacje zawarte w tomach „Katalogu Fauny Polski” poświęconych chrząszczom często dotyczą danych z końca XIX wieku i początków XX wieku. W ostatnich latach ukazało się niewiele prac poświęconych chrząszczom tego regionu.

Prezentowana praca ma na celu uaktualnienie wiedzy o rozmieszczeniu rzadszych gatunków chrząszczy na Pojezierzu Mazurskim.

W tekście zastosowano następujące skróty: AP – Andrzej POBIEDZIŃSKI, DM – Dawid MARCZAK, DPM – Danuta PEŁOWSKA-MARCZAK, RL – Robert LASECKI.

EUCINETIDAE LACORDAIRE, 1857

Eucinetus haemorrhoidalis (GERMAR, 1818)

- Krzywonoga ad Pasym (UTM: DE84), 3 VI 2007 – 1 ex., 12 VIII 2007 – 1 ex., pułapka Barbera na wilgotnej łące, leg. et coll. AP, det. RL.

Ze względu na skryty tryb życia jest stosunkowo rzadko odławiany (RUTA i in. 2003). W Polsce znany z nielicznych stanowisk, z Pojezierza Mazurskiego doniesienia pochodzą z XIX wieku (BURAKOWSKI i in. 1983) i połowy XX wieku (BERCIO, FOLWACZNY 1979; BURAKOWSKI 1991) oraz ostatnio z Puszczy Piskiej (GUTOWSKI i in. 2010).

BUPRESTIDAE LEACH, 1815

Trachys troglodytes GYLLENHAL, 1817

- Olsztyn - Kortowo (DE65), 18 VII 2002 – 1 ex., w czerpak na suchej śródleśnej łące, leg., det. et coll. DM;
– Olsztyn - Słoneczny Stok (DE65), 1 VI 2006 – 1 ex., w suchym siedlisku ruderalnym, leg., det. et coll. RL.

Rzadki gatunek wykazywany z nielicznych stanowisk w różnych częściach kraju, znany z Pojezierza Mazurskiego (BERCIO, FOLWACZNY 1979; BURAKOWSKI i in. 1985).

DERMESTIDAE LATREILLE, 1804

Attagenus pantherinus (AHRENS, 1814)

- Zimna ad Pisz (EE54), 2 V 2005 – 1 ex., na ścianie drewnianego budynku, leg., det. et coll. RL.

Rzadko spotykany gatunek (RUTA i in. 2005), najczęściej w niewielkiej liczbie egzemplarzy, z Pojezierza Mazurskiego kilkakrotnie wykazywany (BURAKOWSKI i in. 1986a).

NITIDULIDAE LATREILLE, 1802

Cryptarcha strigata (FABRICIUS, 1787)

- Olsztyn - Słoneczny Stok (DE65), 2 V 2005 – 2 ex., na pniu ogryzionego z kory dębu szypułkowego, leg., det. et coll. RL.

Rzadko i sporadycznie spotykany gatunek, z Pojezierza Mazurskiego wykazywany w połowie XIX wieku (BURAKOWSKI i in. 1986b) i ostatnio z okolic Paślęka (BYK, BYK 2004). Podawany także przez BERCIO i FOLWACZNEGO (1979).

Cryptarcha undata (OLIVIER, 1790)

- Olsztyn - Słoneczny Stok (DE65), 10 VI 2004 – 2 exx., 12 VI 2004 – 3 exx., 25 VI 2004 – 1 ex., na pniu ogryzionego z kory dębu szypułkowego, leg., det. et coll. RL.

W Polsce znany z nielicznych krain, rzadko spotykany gatunek (BURAKOWSKI i in. 1986b), z Pojezierza Mazurskiego wykazany przez BERCIO i FOLWACZNEGO (1979) oraz ostatnio z okolic Pasłęka (BYK, BYK 2003).

SILVANIDAE KIRBY, 1837

Ahasverus advena (WALTL, 1834)

- Olsztyn - Jaroty (DE65), 11 XII 2004 – 36 exx., na szczątkach organicznych w piwnicy budynku mieszkalnego, leg., det. et coll. DM.

Kosmopolityczny gatunek, zasiedlający zapewne cały kraj, ale notowany zaledwie z kilku krain (BURAKOWSKI i in. 1986b). Z Pojezierza Mazurskiego wykazany niedawno z Puszczy Piskiej (GUTOWSKI i in. 2010).

Dendrophagus crenatus (PAYKULL, 1799)

- Olsztyn - Słoneczny Stok (DE65), 2 IX 2005 – 2 exx., pod korą leżącego, spróchniałego pnia sosny, leg., det. et coll. RL;
– Nerwik (DE85), 1 VI 2010 – 1 ex., pod korą obumarłego jesionu, leg., det. et coll. DM.

Gatunek borealno-górski, znany z kilku krain (BURAKOWSKI i in. 1986b), na Pojezierzu Mazurskim stwierdzany kilkakrotnie, ostatnio z Puszczy Boreckiej (MACIEJEWSKI 1993).

ENDOMYCHIDAE LEACH, 1815

Lycoperdina succincta (LINNAEUS, 1767)

- Nerwik (DE85), 12 VIII 2004 – 1 ex., pułapka Barbera w 120-letnim borze mieszanym świeżym, leg., det. et coll. DM.

Rzadko i sporadycznie spotykany gatunek (BURAKOWSKI i in. 1986c). Wykazany z dwóch stanowisk na Pojezierzu Mazurskim (BERCIO, FOLWACZNY 1979).

COCCINELLIDAE LATREILLE, 1807

Coccinella hieroglyphica LINNAEUS, 1758

- Olsztyn - Kortowo (DE65), 19 V 2002 – 1 ex., w czerpak na torfowisku wysokim, leg., det. et coll. DM.

Rzadko łowiony gatunek, stwierdzony na Pojezierzu Mazurskim w drugiej połowie XX wieku (BURAKOWSKI i in. 1986c).

ZOPHERIDAE SOLIER, 1834

Orthocerus clavicornis (LINNAEUS, 1758)

- Olsztyn - Kortowo (DE65), 19 V 2002 – 1 ex., na ziemi, na suchym, nieczynnym torowisku kolejowym, leg., det. et coll. DM;
- Olsztyn - Słoneczny Stok (DE65), 5 V 2004 – 1 ex., 23 VI 2004 – 1 ex., na piaszczystej drodze na skraju lasu; 14 IV 2007 – 1 ex., w czepak w borze mieszanym świeżym, leg., det. et coll. RL.

Rzadki gatunek notowany z nielicznych stanowisk (BURAKOWSKI i in. 1986c). Znany z Pojezierza Mazurskiego (BERCIO, FOLWACZNY 1979).

OEDEMERIDAE LATREILLE, 1810

Oedemera podagrariae (LINNAEUS, 1767)

- Olsztyn - Kortowo (DE65), 21 V 2002 – 4 ex., w czepak na suchej łące, leg., det. et coll. DM.

Rzadki gatunek związany z siedliskami kserotermicznymi (BURAKOWSKI i in. 1987), z Pojezierza Mazurskiego wykazany stosunkowo niedawno z okolic Morąga (GAWROŃSKI i in. 2008).

CHRYSOMELIDAE LATREILLE, 1802

Pachybrachis sinuatus (MULASANT et REY, 1859)

- Suwałki (FE29), 11 VII 2008 – 1 ex., stare wyrobisko poźwirowe porośnięte niskimi wierzbami, leg., det. et coll. RL.

Rzadki gatunek ciepłolubny, częściej spotykany na południu kraju (BURAKOWSKI i in. 1990). Nowy dla Pojezierza Mazurskiego.

Chrysolina oricalcia (O. F. MÜLLER, 1776)

- Olsztyn - Słoneczny Stok (DE65), 6 VI 2004 – 1 ex., brzeg jez. Stary Dwór, leg., det. et coll. RL;
- Nerwik (DE85), 20 V 2006 – 1 ex., leg. DPM, det. et coll. DM.

Rzadziej spotykany gatunek, znany z nielicznych stanowisk, wykazywany ogólnikowo z Pojezierza Mazurskiego (BURAKOWSKI i in. 1990) oraz podany z okolic Ełku (BERCIO, FOLWACZNY 1979).

Chrysolina sturmi (WESTHOFF, 1882)

- Nerwik (DE85), 3 VII 2005 – 2 ex., leg. DPM, det. et coll. DM.

Gatunek stosunkowo pospolity, jednak nie często łowiony (BURAKOWSKI i in. 1990). Nowy dla Pojezierza Mazurskiego.

Chrysomela lapponica LINNAEUS, 1758

- Nerwik (DE85), 11 V 2003 – 2 exx., na wierzbach, leg. DPM, det. et coll. DM,
 - Olsztyn - Pieczewo (DE65), 10 VI 2007 – 1 ex., otrząśnięty w czerpak z krzewów na skraju lasu, leg., det. et coll. RL.
- Rzadko spotykany gatunek, kilkakrotnie podawany z Pojezierza Mazurskiego (BURAKOWSKI i in. 1990).

Sphaeroderma rubidum (GRAELLS, 1858)

- Olsztyn - Pieczewo (DE65), 10 VI 2007 – 1 ex., w czerpak na łące, leg., det. et coll. RL.
- Rzadki gatunek notowany z niewielu krain, z Pojezierza Mazurskiego podawany w połowie XX wieku (BURAKOWSKI i in. 1991).

Cassida margaritacea SCHALLER, 1783

- Olsztyn - Kortowo (DE65), 18 VIII 2002 – 1 ex., w czerpak na suchej łące, leg., det. et coll. DM.
- Gatunek rzadko spotykany i znany w Polsce z nielicznych stanowisk (BURAKOWSKI i in. 1991).

Cassida panzeri J. WEISE, 1907

- Olsztyn - Kortowo (DE65), 18 V 2002 – 1 ex., w czerpak na suchej łące, leg., det. et coll. DM;
 - Olsztyn - Słoneczny Stok (DE65), 28 V 2004 – 1 ex., 3 VI 2004 – 1 ex., 6 VI 2004 – 1 ex., suche siedlisko ruderalne; 1 VI 2006 – 1 ex., skraj wilgotnej łąki, leg., det. et coll. RL.
- Do niedawna rzadko spotykany gatunek, jednak w ostatnich latach obserwuje się jego ekspansję (BOROWIEC 2003). Nowy dla Pojezierza Mazurskiego.

SUMMARY

In this paper we are presenting new data on the occurrence of 18 rare and interesting species of Coleoptera of the families Eucinetidae, Buprestidae, Dermestidae, Nitidulidae, Silvanidae, Endomychidae, Coccinellidae, Zopheridae, Oedemeridae and Chrysomelidae in the Mazurian Lakeland. *Pachybrachis sinuatus*, *Chrysolina sturmi* and *Cassida panzeri* are newly reported from the Mazurian Lakeland.

PIŚMIENNICTWO

- BERCIO H., FOLWACZNY B. 1979: Verzeichnis der Käfer Preußens. Gedruckt im Rahmen der Veröffentlichungen des Vereins für Naturkunde in Osthessen. Verlag Parzeller & Co. 369 ss.
- BOROWIEC L. 2003: Nowe stanowiska gatunków z rodzaju *Cassida* L. (Coleoptera: Chrysomelidae). *Wiad. entomol.*, **22** (1): 62-63.
- BURAKOWSKI B. 1991: *Eucinetus hopffgarteni* REITTER, 1885 (Coleoptera, Eucinetidae) – nowy dla fauny Polski przedstawiciel chrząszczy, oraz uwagi o europejskich gatunkach z rodzaju *Eucinetus* GERM. *Wiad. entomol.*, **10** (3): 147-151.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1983: Chrząszcze Coleoptera – Scarabaeoidea, Dascilloidea, Byrrhoidea i Parnoidea. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **9**: 1-294.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1985: Chrząszcze Coleoptera – Buprestoidea, Elateroidea i Cantharoidea. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **10**: 1-401.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1986a: Chrząszcze Coleoptera – Dermestoida, Bostrichoidea, Cleroidea i Lymexyloidea. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **11**: 1-243.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1986b: Chrząszcze Coleoptera – Cucujoidea, część 1. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **12**: 1-266.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1986c: Chrząszcze Coleoptera – Cucujoidea, część 2. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **13**: 1-278.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1987: Chrząszcze Coleoptera – Cucujoidea, część 3. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **14**: 1-309.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1990: Chrząszcze Coleoptera – Chrysomelidae, część 1. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **16**: 1-279.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1991: Chrząszcze Coleoptera – Chrysomelidae, część 2. *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, **XXII**, **17**: 1-227.
- BYK A., BYK S. 2004: Chrząszcze saproksyliczne próchnowisk rezerwatu „Dęby w Krukach Pasłęckich”. *Parki nar. Rez. Przyr.*, **23** (4): 555-580.
- GAWROŃSKI R., HILSZCZAŃSKI J., KONWERSKI S., SIENKIEWICZ P. 2008: Nowe stanowiska rzadkich Oedemeridae i Scirptiidae (Coleoptera: Tenebrionoidea) w Polsce. *Wiad. entomol.*, **27** (2): 91-96.
- GUTOWSKI J. M., KUBISZ D., SUĆKO K., ZUB K. 2010: Sukcesja saproksylicznych chrząszczy (Coleoptera) na powierzchniach pohuraganowych w drzewostanach sosnowych Puszczy Piskiej. *Leśne Prace Badawcze*, **71** (3): 279-298.
- MACIEJEWSKI K. H. 1993: Nowe stanowisko *Dendrophagus crenatus* (PAYK.) (Coleoptera, Cucujidae) w północno-wschodniej Polsce. *Wiad. entomol.*, **12** (3): 227-228.
- RUTA R., JAŁOZYŃSKI P., KONWERSKI S. 2003: Nowe dane o rozmieszczeniu chrząszczy z nadrodziny Scirtoidea FLEMING, 1821 (Coleoptera) w Polsce. *Wiad. entomol.*, **22** (1): 33-46.
- RUTA R., KONWERSKI S., KRÓLIK R., LASOŃ A., MIŁKOWSKI M. 2005: Nowe stanowiska skórnikowatych (Coleoptera: Dermestidae) w Polsce. Część 1. Dermestinae, Trinodinae i Attageninae. *Wiad. entomol.*, **24** (4): 213-218.